

Magyar felszólalás Belgrádban

● Belgrád (MTI)

A belgrádi európai biztonsági és együttműködési találkozó munkacsoportjában befejezéshez közeledik a benyújtott javaslatok megvitatása.

Az I. számú munkacsoportnak a katonai enyhülés, a leszerelés és a bizalomerosztó intézkedések tárgyában beérkezett javaslatok vitáját összegező csütörtöki ülésen felszólalt dr. Gyarmati Ferenc magyar delegátus. Megállapította, hogy a részvevő államokat közös törekvéseknek kell vezérelnie: mindent meg kell tenniük azért, hogy gyakorlati és békés megoldást találjanak a háborús konfliktussal fenyegető problémák megoldására, a népek és az államok közötti barátságot és kölcsönösen előnyös együttműködést akadályozó gyanakvós felszámolására. Ezzel a törekvést megfelelően kell tükröznie a találkozó zá-

ródokumentumának és ami még ennél is fontosabb, a részt vevő államoknak megfelelő, határozott intézkedésekkel kell bizonyítaniuk szándékaik őszinteségét.

Dr. Gyarmati Ferenc hangsúlyozta: a magyar kormány aktívan támogatja minden észszerű kezdeményezést, kész elfogadni minden olyan javaslatot, amely a helsinki záróokmány ajánlásainak megvalósítására irányul és maradtalanul figyelembe veszi az önkéntesség és a kölcsönös követelményeit. Az európai biztonság és együttműködés erősítése hosszú távra szóló feladat, amely türelmet, következetességet, az eddigi eredmények továbbfejlesztését és a kor realitásainak figyelembe vételét igényeli. Eközben nem szabad szem elől téveszteni azt sem, hogy még mindig léteznek olyan jelentős erők, amelyek fékezni szeretnék az enyhülés folyamatát.

Folytatódott a Legfelsőbb Tanács ülése

● Moszkva (MTI)

Külön-külön ülésezett csütörtökön a szovjet parlament két háza, a szövetségi tanács és a nemzeti tanács. Mindkét testület a jövő évi tervet és a költségvetést vitatta meg. A vitában igen sok képviselő szólt fel — általánosságban elfogadva a két javaslatot, amelyeket előzőleg már a szakbizottságok is megtárgyaltak. Ugyanakkor a képviselők több kisebb-nagyobb módosítást javasoltak, főként a beruházások megvalósítására, a szociális és a kulturális kiadások elosztására vonatkozóan. Számos képviselő kért módosításokat a köztársaságok, és a helyi szervek javára. A javaslatok általában egybeesnek azokkal a módosításokkal, amelyeket a terv- és költségvetési bizottság terjesztett a két ház elé.

Gierek nyilatkozata

● Varsó (MTI)

Edward Gierek, a LEMP KB első titkára a kialakult szokásoknak megfelelően az ünnep előtt találkozott a legyelt rádió és televízió neves munkatársaival és válaszolt kérdéseikre.

Gierek ez alkalommal mondott beszédében a legnagyobb figyelmet az ország társadalmi-gazdasági fejlődése időszerű kérdéseinek szentelte.

Gierek külpolitikai kérdésekre áttevte méltatta a lengyel párt- és kormányköltségvetését a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségeken, és hangsúlyozta: Lengyelor-

szág támogatja a Szovjetuniónak a nemzetközi biztonság megerősítésére vonatkozó új javaslatát. A Vatikánban tett látogatását említve Gierek hangsúlyozta, hogy a lengyel állam és egyház között nincs konfliktus és lehetőség kínálkozik az együttműködésre a nagy nemzetközi célok elérése érdekében.

Carier amerikai elnök közelgő lengyelországi látogatásával kapcsolatban Gierek kifejezésre juttatta meggyőződését, hogy találkozása az Egyesült Államok elnökével pozitívan járul hozzá a béke és az enyhülés megvalósulásához és a lengyel-amerikai együttműködés fejlesztéséhez.

Ülést tartott a HNF megyei elnöksége

Tegnap, csütörtökön délután ülést tartott Szegeden, a Hazafias Népfront Csongrád megyei Elnöksége Molnár Sándor megyei titkár vezetésével.

Az ülésen értékeltek a megyei honismereti és helytörténeti mozgalom helyzetét, és megtárgyalták a népfrentbizottságok helytörténeti munkáival kapcsolatos feladatait. Ezt követően az 1978. évi munkaterv megvitatása szerepelt az ülés napirendjén.

A megyei elnökségi ülés munkájában részt vett dr. Molnár Béla, a HNF Országos Tanácsának titkára is.

A posta feladatai

A postaforgalmi szolgálat képes a mennyiségi igények kielégítésére, minőségi színvonala azonban korántsem kifogástalan, a helyi távbeszélő-szolgálat viszont sem mennyiségi, sem minőségi szempontból nem tud megfelelni az igényeknek. Mindez meg is határozza a jövő évi legfontosabb tennivalókat — hangsúlyozta Buják Konstantin vezérigazgató-helyettes, a postászakaszvezető központi vezetőségének csütörtöki ülésén, amelyen a posta, még néhány helyen átdolgozásra váró, 1978. évi tervét tárgyalták meg.

Könyves karácsony

Ünnep. Vásárlás. Megnéz-ném, ki képes kivonni magát! Könyvesboltban, egyszerű hétköznapon nagyjából kétféle a vásárlók magatartása: az egyik becsukja maga mögött az ajtót, odalép az eladóhoz, X szerző könyvét kéri; a másik fölveszi a bevásárló kosarat, elindul a tárlók között — böngészgetni. Meglátja, vesz, vagy nem vesz.

Könyvesboltban, ünnep előtt nagyjából egyforma a vásárlók magatartása. A vásárlók furakodik, kapkod, idegesen tekintget mások kosarába, nehogy lemaradjon valamiről; levesz egy könyvet, futólag rápillant, mohón nyúl a másikért; nem kérdez semmit, pillanatok alatt telerakja a kosarat és üres pénztárcával távozik.

Ünnep előtt ugyanúgy tombol a vásárlási láz a könyvesboltban, mint a többiben. A szegedi boltok vezetői nem vállalkoznak rá, hogy az elképesztő forgalom okait, a vásárlók lehetséges indítékait, a nagy ünnepi üzlet anyagi és gondolkodásteli előfeltételeit sorolják. Nem érnek rá. Nem is az ő asztaluk. A könyvvásárlás, a könyvaján-

dékozás évről évre nagyobb „divatja” okkal lehet társadalomkutatók témája.

A boltokban azt tudják, hogy Arany János Kapcsos könyvének hasonló kiadása a karácsonyi piac legkelendőbb darabja — volt. Elkapták, mint az ingyen csemegét (ára: 190 forint). A nagyszentmiklósi, tizkillos aranyélet tárgyait bemutató László Gyula-könyvet újszintén. Nem érdektelen figyelni arra, milyen kiadványok sorakoznak szorosan, fej-fej mellett a népszerűségi listán: a Homályból homályba, Németh László életrajzi írásainak gyűjteménye; az Ady-könyvek; A Hátszorgók, a család európai szerepét tárgyaló kiadvány; az Esztétikai ABC, a Növénykedvelők kislexikona. Képzőművészeti albumok, Genthon István Rippl-Rónai könyve és Katona Imréné, a Zsolnay Vilmos, Sik Csabóé a Mindenkori mesterek. A Nyelv-zene-matematika című, az Iskolarádió adásai alapján összeállított könyv, Illyés Hetvenhét magyar népmeséje, Devecseri Gábor Allatkerti útmutatója, a Fiúk-lányok évkönyve.

Munkásfiatalok szavalóversenye

A Szakszervezetek Csongrád megyei Tanácsa, valamint az Építő-, Fa-és Építőanyagipari Dolgozók Szakszervezetének megyei bizottsága tegnap délután a Juhász Gyula művelődési központban rendezte meg a munkásfiatalok IV. országos vers- és prózamondó versenyének megyei döntőjét. A néhány kitűnő felkészültségről tanúskodó szavalat között

legjobbnek Bánkúti Barnabás, a KSZV gépkocsivezetője bizonyult, ő utazik Vinceze Józseffel, a Szentesi Kontaktos gyár betanított munkásával, valamint Kasza Agnes-sel, a makói Maros Cipez Ktsz szakmunkásával együtt a jövő áprilisi salgótarjáni országos döntőre. Egyben ők a 300—300 forintos könyvtalvány nyertes is.

Százhetvenöt éve született Bolyai János

Emlékünnepség a panteonban

Bolyai Jánosnak, a 175. éve született kiváló matematikusnak a Dóm téri panteonban levő emléktáblájánál koszorúzást és emlékülnepeket rendeztek tegnap, csütörtökön délután. A Műszaki és Természettudományi Egyesületek Csongrád megyei egyesülete és a Bolyai János Matematikai Társulat megyei csoportja rótták le kegyeletét a legnagyobb magyar matematikus emlékhelyénél. Megnyitott dr. Bányai Jenő, az MTE SZ Csongrád megyei elnökségének szaktitkára mondott, majd dr. Lovász László, a JATE tanszékvezető egyetemi docense emlékezett Bolyai Jánosra.

Acc S. Sándor felvétele

Megkoszorúzták Bolyai János emléktábláját

„A semmiből egy új, más világot teremtettem” — írta Bolyai János 1823. november 3-án apjának, miután elvette a párhuzamosok euklidészi axiómáját, egy új párhuzamosági axióma alapján felvázolta a hiperbolikus geometriát, majd kidolgozta az általa abszolútnak nevezett geometriát. Az abszolút geometriát tartalmazó korszakalkotó dolgozata, az Appenzel 1832-ben jelent meg, apjának, Bolyai Farkasnak Téntamen című tankönyve első kötetének függelékeként.

Bolyai János a legnagyobb magyar matematikus, ez a szerencsétlen sorsú magyar tudós 1802. december 15-én született Kolozsvárott. A rendkívüli képességű gyermek első tanítója apja, Bolyai Farkas, a marosvásárhelyi református kollégium matematika—fizika—kémia—szakos tanára volt. Bolyai János először a marosvásárhelyi kollégiumban tanult, majd beiratkozott a bécsi hadmérnöki akadémiára,

ahol társai közül kitént matematikai és zenei tehetségével. Már ott rendszeresen foglalkozott matematikai kutatásokkal. 1823-ban, kiváló eredménnyel befejezett tanulmányai után alhadnagyi rangban először a temesvári erődítési igazgatósághoz helyezték, majd, immár főhadnagyként Aradra került. Új állomáshelyére, Lembergbe utazva kolerabetegségen esett át, idegállapota is megromlott. Betegsége miatt 1833-ban nyugdíjazták, mint másodosztályú kapitányt. Marosvásárhelyen telepedett le, apja házában, ám apjával nézeteltérése támadt tudományos és anyagi kérdések

miatt. Ezt az apa—fiú vitaszonyt és tudói párharcot jeleníti meg Németh László A két Bolyai című drámájában. A szabadságharc erdélyi vezetői részére katonai tervekét készítette, melyet azonban nem fogadtak el. A szabadságharc bukása, családi életének felborulása és állandó betegkedése teljesen összetörték, Marosvásárhelyen halt meg 1860. január 27-én.

A matematikát forradalmasító új gondolatait kortársai — Gauss kivételével — nem értékelték meg. Tőle függetlenül hasonló matematikai eredményre jutott N. I. Lobacsevszkij orosz tudós is.

Több forrás említi, hogy az 1820-as években Bolyai János mérnök-kapitányként Szegeden is megfordult.

A matematikusok tudományos egyesületét, tiszteletére 1947-ben Bolyai János Matematikai Társulatnak nevezték el. Ugyancsak az ő nevet viseli a szegedi József Attila Tudományegyetem matematikai intézete, a hazai matematikusok egyik nemzetközi hírvé fellegvára. Ő írta egy levelében a máig megőrzött tudósi arcpoéticát: „Az igaznak megismerése, kivált önerővel megtalálása semmi mással, más által szerzettel (nem hasonlítható), csendességére, tisztaságára, józanságára, mégis elragadósságára, s állandóságára, ártatlanságára nemes, magas lelki gyönyört szerez ad.”

S. E.

Szegeden vendégszerepel az újvidéki balett

A Szabadkai Népszínház magyar tagozatának vendégjátékát követően hétfőn és kedden este újabb jugoszláviai együttes mutatkozik be Szegeden. Az Újvidéki Szerb Nemzeti Színház balett-társulata viszi színre Leo Perrachi Sztamena című balettjét a nagyszínházban.

A brazil származású zeneszerző európai körútja során látogatott el déli szomszédainkhoz, s ismerkedett meg a jugoszláv zenével. Egy versenyszériát ünnepségen találkozott Jovan Djurittyal, zeneszerzőjének eredménye a Sztamena balett. Djurity szövegkönyvének anyagát a népköltészetből merítette, olyan versekből, amelyek az évszázados vallási összetűzéseket örökítették meg Jugoszlávia történelmi múltjának különböző vidékein. A muzulmán és a keresztény lakosság, a törökök és a szerbek harca áll a történet háttérében, s az

átlatlan viszály, mely áthidalhatatlan akadályt gördít a Szerb Sztamena és a török Cerim aga szerelme elé. A koreográfus, a zágrábi Franjo Horvat egyik nyilatkozatában elmondta: Perrachi műve nagy együttesekre íródott, a történet kibontása sok szereplőt szül színpadra, és különleges jelentősége van benne a csoportos jeleneteknek is. Ugyanakkor az előadókól drámai alakítást kíván. azoktól a szereplőktől, akik nem hercegnők és hercegek, tehát túlvilági lények alakjában lépnek föl, hanem Vranje városka lakóiként, tehát valóságos mivoltukban.

Az előadást Miodrag Janoski vezényli. A díszletek Aleksandar Augustincicity, a jelmezek Helena Uhluk-Horvat (mindketten zágrábiak) munkái. A 18. század végén játszódó történet főszerepeit Biljana Maksity és Rade Vucicity táncolják.

RÁDIÓTELEK

PLENÁRIS ÜLÉS BÉCSBEN

Csütörtökön Bécsben megtartották a közép-európai fegyveres erők és fegyverzetek kölcsönös csökkentéséről folyó tanácskozásorozat 157. plenáris ülését.

EGYÜTTMŰKÖDÉSI EGYEZMÉNY

Magyar—szovjet újságíró együttműködési egyezményt írtak alá csütörtökön Budapesten. Az egyezményt, amely 1978-ra a korábbinál bővebb programot és újságíró cserét irányoz elő, Fábrián Ferenc, a MUOSZ főtitkár-helyettese és Szalva Szanarkov, a Szovjet Újságíró

Szövetség titkára, a Mezdu-narodnaja Zsiany helyettes főszerkesztője írta alá.

EMBERRABLÁS

Két ismeretlen fegyveres csütörtökön elrabolta Achilleasz Kiprianu, Szpirosz Kiprianu ciprusi elnök fiát. Achilleasz Kiprianu, a nemzetbiztonsági bizottság elnöke 15 kilométerre levő állomáshelyére tartott, amikor az emberrablók megtámadták. Egy ismeretlen telefonáló a hatóságoktól általános amnesztiát követelt Achilleasz Kiprianu szabadon bocsátása fejében.